

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ БОТАНІЧНИЙ САД ім. М.М. ГРИШКА

Інтродукція РОСЛИН

Plant introduction

МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

1-2/2001

Заснований у 1999 р.
Виходить 4 рази на рік

КИЇВ
НАУКОВА ДУМКА

ЗМІСТ

**Академік А.М. Гродзінський:
науковий і творчий шлях вченого**

ГОЛОВКО Е.А. Історично-аналітичний погляд:
від класичної фізіології рослин до сучасної алелопатії

ЧЕРЕВЧЕНКО Т.М., КУЗНЕЦОВ С.І. Внесок ака-
демiка А.М. Гродзінського у проблему інтро-
дукції та акліматизації рослин

КУЗНЕЦОВ С.І., ЧЕРЕВЧЕНКО Т.М. А.М. Гродзінсь-
кий щодо проблем зеленого будівництва та
паркознавства в Україні

ГРОДЗІНСЬКИЙ Д.М. Пробудження вченого

Архів академіка А.М. Гродзінського (підготовка
тексту та передмова В.В. Кваші)

Спогади про вчителя

ЧЕРЕВЧЕНКО Т.М. 23 роки спільної праці, як
одна мить

КЛИМЕНКО С.В. Щастя було працювати з ним
поруч

CONTENTS

**Academician A.M. Grodzinsky:
Scientific and Creative Path of the Scholar**

5 GOLOVKO E.A. Historico-Analytical Survey: from
Classical Plant Physiology to Modern Allelopathy

18 CHEREVCHENKO T.M., KUZNETSOV S.I. Contribu-
tion of Academician A.M. Grodzinsky to the Prob-
lem of Introduction and Acclimatization of Plants

24 KUZNETSOV S.I., CHEREVCHENKO T.M. A.M. Gro-
dzinsky and Problems of Landscaping and Science
of Parks in Ukraine

29 GRODZINSKY D.M. The Awakening of the Scholar

31 Archive of Academician A.M. Grodzinsky

Reminiscences of the Teacher

49 CHEREVCHENKO T.M. Twenty Three Years of
Mutual Work as a Moment

51 KLYMENKO S.V. It Was Happiness to Work Side
by Side with Him

ЮРЧАК Л.Д. Спомин про вчителя	54	YURCHAC L.D. In Memory of the Teacher
БОРЗАКІВСЬКА І.В. Згадаймо минуле	57	BORZAKIVSKA I.V. Remember the Past
АНТОНІЮК Н.М. А.М. Гродзінський, яким я його пам'ятаю	58	ANTONYUK N.M. A.M. Grodzinsky as I Remember Him
Справа академіка А.М. Гродзінського живе у творчих досягненнях його учнів		The Work of Academician A.M. Grodzinsky Lives in Creative Achievements of His Followers
ЮРЧАК Л.Д. Алелопатична активність ґрунтів під ароматичними рослинами	59	YURCHAC L.D. Allelopathic Activity of Soil Aromatic Plants Cultivation
ДЗЮБА О.І., ДЕРЕВ'ЯНКО В.А. Хімічна природа алелопатично активних сполук <i>Rhododendron luteum</i> Sweet	66	DZYUBA O.I., DEREVJANKO V.A. The Chemical Nature of Allelopathic Active Substances of <i>Rhododendron luteum</i> Sweet
ДІДИК Н.П. Алелопатичні властивості <i>Elytrigia repens</i> (L.) Nevski	73	DIDYK N.P. Allelopathic Properties of <i>Elytrigia repens</i> (L.) Nevski
ГОРОБЕЦ С.А., ПАВЛЮЧЕНКО Н.А., БЛЮМ А.А. Растительные остатки <i>Syringa vulgaris</i> L. как фактор аллелопатического почвоутомления	79	GOROBETS S.A., PAVLYUCHENKO N.A., BLYUM A.A. Plant Remains of <i>Syringa vulgaris</i> L. as a Factor of Allelopathic soil Fatigue
МАШКОВСЬКА С.П. Леткі виділення видів роду <i>Tagetes</i> L.	85	MASHKOVSKA S.P. Volatile Emissions of Genus <i>Tagetes</i> L. Species
ГОЛОВКО Э.А., ШРОЛЬ Т.С., ЭЛЛАНСКАЯ Н.Э., ХОХЛОВА И.Г. Эколого-аллелопатические исследования шламов меднорудных производств Болгарии	92	GOLOVKO E.A., SHROL T.S., ELLANSKA N.E., KHOKHLOVA I.G. Eco-Allelopathic Investigations of Slimes of Copper Ore Enterprises of Bulgaria
ОСИПОВА И.Ю., МОРОЗ П.А. Алелопатичні властивості нових плодкових культур	98	OSIPOVA I.Yu., MOROZ P.A. Allelopathic Properties of New Fruit Cultures
ПУЗИК В.К., ЕЛЬНИКОВА В.А. Виділення культурних злаків, їх склад і використання в рослинництві та селекції	110	PUZIK V.K., YELNIKOVA V.A. Excretions of Cultivated Cereals, Their composition and Use in Plant Growing and Selection
ПИДА С.В., ГОЛОВКО Е.А. Дослідження впливу кореневих екзометаболітів люпину на формування мікрофлори ґрунту	116	PYDA S.V., GOLOVKO E.A. Reserch of the Effect of Lupin root Exzometabolites on Formation of Soil Microbiota
БОРЗЫХ А.И. Микробоценозы почв с различным уровнем радиоактивной загрязненности	122	BORZYKH A.I. Microbial Cenoses in Soils with Different Levels of Radioactive Pollution
Теорія, методи та практичні аспекти інтродукції рослин		Theory, Methods and Practical Aspects of Plants Introduction
МОРОЗ П.А., ВАСЮК Є.А. Методичні аспекти вивчення інтродукованих деревних рослин. Повідомлення I. Фенологічні спостереження, оцінка стійкості, цвітіння, плодоношення насінневої продуктивності та успішності інтродукції	125	MOROZ P.A., VASYUK E.A. Methodical Aspects of Analysis of Introduced Woody Plants. Report I. Phenological Observation, Estimation of Stability, Blooming, Fructification, Seed Production and Successfulness of Introduction
БУЛАХ П.Е. Основные понятия и термины интродукции растений	132	BULAKH P.E. Basic Conception and Terms of Plant Introduction
СТРИЛА Т.Е. Наукові основи адаптації мікроклонів і вирощування журавлини в умовах закритого ґрунту	139	STRILA T.E. Scientific Principles of Technological Process of Microclones Adaptation and Growing of Craneberry under Conditions of Open and Protected Ground
ПОПОВА И.В. Интродукция дикорастущих видов семейства Iridaceae в ботаническом саду им. Э.З. Гареева НАН Кыргызской Республики	146	POPOVA I.V. Introduction of Wild Species of the Family Iridaceae in the E.Z. Gareyev Botanical Gardens of the National Academy of Sciences of the Kirghiz Republic

- АБДЖУНУШЕВА Т.Б. Интродукция видов рода *Cotoneaster Medic.* в ботанический сад им. Э.З. Гареева НАН Кыргызской Республики
- 148 ABDZHUNUSHEVA T.B. Introduction of Species of *Cotoneaster Medic* genus to E.Z. Gareyev Botanical Gardens of the National Academy of Sciences of the Kirghiz Republic
- МАМАРАХИМОВ О.М., КАРШИБАЕВА Н.Х., КАМАЛОВ М.К. Лекарственные растения *Codonopsis clematidea* (Shrenk) Clarke и *Fumaria vaillantii* Loisl, применяемые для лечения гепатита, их выращивание в Узбекистане
- 150 MAMARAKHIMOV O.M., KARSHIBAYEVA N.Kh., KAMALOV M.K. Drug Plants *Codonopsis clematidea* (Shrenk) Clarke и *Fumaria vaillantii* Loisl Used for Treatment of Hepatitis and their Cultivation in Uzbekistan
- Біологічні та фізіолого-біохімічні особливості інтродукованих рослин**
- Biological and Physiological-Biochemical Peculiarities of Introduced Plants**
- КОСЕНКО І.С. Морфологічні особливості культивованих в Україні видів ліщини (*Corylus L.*)
- 152 KOSENKO I.S. Morphological Features of *Corylus* species Cultivated in Ukraine
- СИКУРА А.И., СИКУРА И.И. Морфология плодов и семян различных родов семейства бобовых
- 160 SZIKURA A.J., SZIKURA J.J. Morphology of Fruits and Seed of Different Genera of Leguminous Family
- БОНДАРЦОВА И.П. Продолжительность жизни клона гладиолуса гибридного в аридных условиях Кыргызстана
- 170 BONDARTSOVA I.P. Lifetime of Hybrid *Gladiolus* Clone in the Arid Conditions of Kirghizstan
- КОСТРИЦЫНА Т.В. Микроспорогенез у гибрида *Prunus domestica L. × Persica vulgaris* Mill.
- 172 KOSTRITSYNA T.V. Microsporogenesis in the Hybrid *Prunus domestica × Persica vulgaris*
- ШОЯКУБОВ Р.Ш., ЭСОНОВ А.М., МАТЮНИНА Т.Е. Интродукция аира болотного (*Acorus calamus L.*, семейство *Araceae*) в Узбекистане и изучение биоэкологических особенностей
- 175 SHOYAKUBOV R. Sh., ESONOV A.M., MATYUNINA T.Ye. Introduction of *Acorus calamus L.* of *Araceae* Family in Uzbekistan and Investigation of Its Bioecological Peculiarities
- ШОЯКУБОВ Р.Ш., АРАБОВА Н., МАТЮНИНА Т.Е. Биоэкологические особенности вахты трехлистной (*Menyanthes trifoliata L.*, семейство *Menyanthaceae*) в условиях интродукции в Узбекистан
- 177 SHOYAKUBOV R. Sh., ARABOVA N., MATYUNINA T.Ye. Bioecological Peculiarities of *Menyanthes trifoliata L.* of *Menyanthaceae* Family under the Conditions of Introduction in Uzbekistan
- СКРИПЧЕНКО Н.В., ВАСЮК В.А., МУСАТЕНКО Л.И., МОРОЗ П.А. Роль гібереліноподібних речовин у процесах регенерації і диференціації статі рослин актинїдії
- 179 SKRIPCHENKO N.V., VASYUK V.A., MUSATENKO L.I., MOROZ P.A. Gibberelin-like Substances in Regeneration and Sex Differentiation Processes of *Actinidia*
- ЗАХАРЕНКО Г.С. Изменчивость состава летучих терпеноидов в листьях кипариса вечнозеленого (*Cupressus sempervirens L.*) на Южном берегу Крыма
- 184 ZAKHARENKO G.S. Composition Changeability of Volative Terpenoides in Leaves of *Cupressus sempervirens L.* in the South Coast of the Crimea
- АХМАТОВ М.К., ЭСЕНАЛИЕВА С.С., КОЧКУМБАЕВ Т.А. Интенсивность дыхания цветков и плодов древесно-кустарниковых растений
- 190 AKHMATOV M.K., ESENALIYEVA S.S., KOCHKUMBAYEV T.A. Respiration Intensity of Flowers and Fruits of the Woody-Shrub Plants
- КОСЕНКО І.С. Ріст і розвиток аборигенних та інтродукованих в Україні видів ліщини (*Corylus L.*)
- 192 KOSENKO I.S. Growth and Development of Aboriginal and Introduced in Ukraine Species of *Corylus L.*
- Паркознавство та зелене будівництво**
- Park Science and Park Architecture**
- ІЛЬЄНКО О.О., КУРБАЛЬ Т.М., МЕДВЕДЄВ В.А. Динаміка структурних змін насаджень дендропарку "Тростянець"
- 199 ILYENKO A.A., KURBAL T.M., MEDVEDEV V.A. Dynamics of Structure Changes in the Stand of Dendrological Park *Trostyansets*
- КЛИМЕНКО Ю.О., ІЛЬЄНКО О.О., МЕДВЕДЄВ В.А. Дендропарк "Тростянець": методика реконструкції насаджень
- 208 KLIMENKO Yu.A., ILYENKO O.O., MEDVEDEV V.A. Dendrological Park *Trostyansets*: Methods of Its Plantation Reconstruction

ДОРОШЕНКО О.К., ДІДЕНКО Т.В. Декоративна перспективність видів *Aesculus L.* за аспективними фенофазами

225 DOROSHENKO O.K., DIDENKO T.V. Ornamental perspective of *Aesculus L.* Species as to Aspective phenological Phases

Збереження біорізноманіття рослин *ex situ* та *in situ*

Saving of Biodiversity of Plants *ex situ* and *in situ*

АХМЕДОВ Э.Т., ТУХТАЕВ Б.Е. Интродукция ман-драгоры туркменской в условиях Ботанического сада АН Республики Узбекистан

229 AKHMEDOV E.T., TUKHTAYEV B.E. Introduction of Turkmenistan Mandrake under the Conditions of Botanical Gardens of the Academy of Sciences of the Republic of Uzbekistan

БАРАЄВА Т.Е. Стан і перспективи збереження *Helichrysum arenarium (L.) Moench* на Дніпропетровщині

231 BARAYEVA T.E. State and Prospects of Conservation of *Helichrysum arenarium (L.) Moench* in the Territory of Dnepropetrovsk region

Історія науки

The History of Science

ЧЕРЕВЧЕНКО Т.М., ИВАННИКОВ Р.В. История развития орхидологии в России конца XIX — начала XX в.

234 CHEREVCHENKO T.M., IVANNIKOV R.V. Orchidology History in Russia During the Late 19th — early 20th centuries